

Avskrift

Rana herredsretts dom av 11/7 46 i sak nr.17/46 mot
L i l l i e H a a v i n.

Etter rådslagning og stemmegivning for lukte dører ble det avsagt
d o m :

Tiltalte Lillie Haavin er født den 29/8 1916. Hun er ugift og for tiden uten beskjeftigelse, uten inntekt og uformuende. Hun er tidligere ikke straffet eller bøtlagt.

Ved tiltalebeslutning av 2/2 1946 utferdiget av statsadvokaten for lands-
-sviksaker i Nordland, er hun satt under tiltale ved Rana herredsrett

- I. Etter provisorisk anordning av 15. desember 1944 om tillegg til straffe-
-lovgivningen om forræderi. (Landssvikanordningen) § 3. jfr. § 2. nr. 1.,
som setter straff for dem som etter 8. april 1940 har vært medlem, eller
søkt om eller samtykket i å bli medlem av Nasjonal Samling eller orga-
-nisasjon knyttet til den.
- II. Etter samme anordnings § 5 jfr. § 2. nr. 4., som setter straff for den som
etter 8. April 1940 har foretatt noen handling som uten å gå inn under
bestemmelsene i § 2 nr. 1-3, rammes av noen bestemmelse i straffelovens
kap. 8. eller 9. eller i krigsartiklene i den militære straffelov, i det-
-te tilfelle straffelovens § 86, som retter seg mot den som rettsstri-
-dig bærer våpen mot Norge, eller som under en krig hvori Norge deltar,
eller med sådan krig for øye, yter fienden bistand i råd eller dåd eller
svekker Norges eller noen med Norge forbunden stats stridsevne.

Grunnlaget for tiltalen er:

1. Tiltalte fornyet sitt medlemskap i N.S. høsten 1940 og har stått som
medlem til sommeren 1942, likesom hun har betalt kontingent, og deltatt
aktivt i partiets straffbare virksomhet, således ved foredrag.
2. Tiltalte var tolk for tyskerne på Mo. ca 1½ år. Hun har vært fylkesleder
i N.S.K.
3. Tiltalte meldte seg frivillig til tysk fronttjeneste og deltok som
hjelpesøster på forskjellige frontavsnitt i Russland, likesom hun ved
kapitulasjonen meldte seg til et tysk politikompani på Mo i Rana og
oppholdt seg i forlegningen til hun ble arrestert 30/6 1945.
4. Tiltalte angav i september 1942 oversøster Karen Røyrås til tyske myn-
-digheter angivelig fordi denne skulle ha fornærmet to tyske soldater,
tiltalte og hennes mor.

Tiltalte og 8 vitner har gitt forklaring under hovedforhandlingen, og
det er videre lest opp de dokumenter som er oppgitt i rettsboka, og som
retten har funnet det ubetenkelig å dokumentere.

Om tiltaltes personlige forhold er opplyst at hun har artium og har der-
-etter foretatt studieopphold i utlandet. I 1936 meldte hun seg inn i
N.S.U.F. og opprettholdt sitt medlemskap frem til 1940. Fra 10. april til
10. Juni 1940 gjorde hun tjeneste ved I.E. 14 under kampene i Nord-Norge.
Hun vikarierte som lærerinne da krigen kom, men ble arbeidsledig etter at
krigshandlingene var ~~over~~ opphørt idet skolene var stengt.

Retten anser det godtgjort at tiltalte i september 1940 fornyet
sitt medlemskap i N.S. og at hun sto som medlem og betalte kontingent
til sommeren 1942. Hun betraktet seg som utmeldt da hun fra dette tids-
-punkt gikk inn som sykepleierske. Retten anser det likeledes godtgjort
at hun i begynnelsen av 1941 ble utnevnt til fylkesleder i N.S.K. Hun
protesterte imidlertid mot oppdraget, men fikk skriftlig svar at hun
ikke kunne undslå seg. Etter konferanse med fylkesføreren i Bodø undlot
hun dog å protestere ytterligere mot oppdraget. Etter det opplyste ~~at~~ i
saken må retten gå ut fra at N.S.K. på denne tid ikke var organisert i
Nordland og at tiltalte intet foretok seg i denne stilling. Tiltalte har
erkjent at hun ved enkelte høve har holdt foredrag på N.S. møter.

Retten anser det videre godtgjort at ~~hun~~ tiltalte etter at hun i
løpet av sommeren og høsten 1940 hadde hjulpet norske som tolk i anled-
-ning deres forskjellige affærer med de tyske myndigheter på Mo, etter
tyskernes anmodning fra nyttår 1941 tok lønnet stilling som tolk ved
et tysk kontor og at hun fortsatte i dette arbeide til sommeren 1942.

Det er etter tiltaltes erkjennelse på det rene at hun sommeren 1942 meldte seg til tjeneste som sykepleierske, og at hun etter endt utdannelse i Norge og i Tyskland fra våren 1945 og inntil kapitulasjonen, gjorde fronttjeneste som sykepleierske hovedsakelig på frontene i Russland.

Med hensyn til den i tiltalebeslutningen nevnte tjenestegjøring ved et tysk politikompani fra kapitulasjonen, inntil 30/6 1945 finner retten å måtte godta tiltaltes forklaring om at det var etter ordre fra de norske militære styrker at hun fortsatte ved den avdeling som hun allerede var knyttet til før kapitulasjonen, nemlig fra den 5.mai. For dette forhold må derfor tiltalte frifinnes.

Retten finner ikke bevis ført for at tiltalte i september 1942 anga oversøster Karen Røyrås til de tyske myndigheter for angivelig fornærmelige uttalelser denne skulle ha kommet med overfor tyske soldater, under en transport av tiltaltes mor til sykehuset. For denne post i tiltalebeslutningen må hun derfor bli å frifinne.

Retten finner at tiltalte ved å ha gjort seg skyldig i de handlinger som retten foran har funnet bevist har gjort seg skyldig i forbrytelse mot straffelovens § 86 ved under den pågående krig mellom Norge og Tyskland og ha ytet fienden bistand i råd og dåd.

Det er etten rettens mening godtgjort at tiltalte har forstått dette og vilkårene for straffeløse etter straffelovens § 86 er derfor tilstede.

Rettens flertall, formannen og domsmannen Nyrud finner at tiltaltes forhold er så graverende at § 86 i straffeloven her må komme til anvendelse, ikke landssvikanordningen således som nevnt i tiltalebeslutningen. Mindretallet, domsmannen Petersen, finner at forholdet kan henføres under landssvikanordningen.

I straffeskjerpende retning er lagt vekt på den særdeles alvorlige forbrytelse som tiltalte har gjort seg skyldig i ved å ha utført fronttjeneste gjennom en lengere tid. Hun har videre som det fremgår av det ovenfor anførte i dommen vært et aktivt medlem av partiet. Endelig er det lagt vekt på at hun som følge av sin gode utdannelse hadde særlige forutsetninger for å forstå det straffbare i sine handlinger.

I formildende retning er det tatt hensyn til at en må gå ut fra at tiltalte har søkt sykepleiersketjenesten av ideelle motiver. Det kan således til belysning av dette nevnes at tiltalte høsten 1939 søkte det norske røde kors om å komme ut i krigen som sykepleierske. Tiltalte synes heller ikke å ha vært noen ondsinnet nazist.

Flertallet stemmer i henhold til dette for en straff av tvangsarbeid i tre år og tre måneder. Mindretallet stemmer for en straff av 3 års tvangsarbeid. Retten finner enstemmig at tiltalte må bli å fradømme de rettigheter som er nevnt i landssvikanordningen Nr.1,2,4,5,7, og 8 for et tidsrum av 10 år.

Tiltalte har sittet i varetekt fra den 30/6 til den 5/9 1945.

Dommen er enstemmig bortsett fra dissensen om frihetsstraffens lengde.

Domsslutning:

Tiltalte Lillie Haavin dømmes for forbrytelse mot straffeloven §86, jfr. landssvikanordningen §51, jfr. straffelovens §62 til en straff av tvangsarbeid i 3-tre-år og 3-tre-måneder, samt for et tidsrum av 10 år til tap av de rettigheter som er nevnt i landssvikanordningen § 11, nr.1,2,4,5,7, og 8.

I frihetsstraffen fragår 78-otteogsytti- dager for utholdt varetektsfengsel.

I saksomkostninger til det offentlige betaler domfelte 25 -fem og tjue kroner.

Dommen ble lest opp for åpne dører. Domfelte og hennes forsvarer var tilstede. Domfelte ble gjort kjent med hvorledes dommen kan angripes med rettsmidler.

Tiltalte forlangte betenkningstid. Hun ble overlevert et eksem-

eksemplar av "meddelelse til domfelte" i utfylt stand, etter at innholdet var blitt forklart for henne.

Rettsmøtet har vart fra kl.10.00 til kl.15.15.

Aktor og forsvarer var tilstede fra kl.10.- til 14.00

Retten hevet.

Arne Wang (sign.)

Jakob Nyrud (sign.)

Hans Petersen (sign.)

Rett gjenpart

Arne Wang (sign.)

Offentlig stempel

Gorenskriveren ~~XXXX~~

i Rana

Mo